

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Compendium Sacrorvm Ritvvm Et Caeremoniarvm

Vinitor, Gerlacus

Coloniae Agrippinae, 1656

IV. De Introitu, Kyrieeleison, & Gloria in excelsis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-9459

in antiquo habebantur, sicque non licet illa amplius addere.

§. 17. Dum percussit pectus sub Confessione, ad *Nobis* Enarrat. 2. in Psalms. quoque peccatoribus, & *Domine non sum dignus*, caueat à percussione vehementi, cum eâ pectoris percussione non ossa, vt ait *S. Augustinum*, sed ipsum cor nos contere significemus.

§. 18. Nulli famina cuiusvis ætatis, aut conditionis ne quidem sanctimoniali in monasterio suo, sacris Altaribus ad ministerium Missæ vnquam assistere licet, C. Inhibendâ §. prohibendum est. de cohabitatis. Clericorum & clericum lib. 1. Azer lib. aut Clerici Sacerdoti sacrificanti Ecclesiæ nomine respondētis officium vsurpare, nec Sacerdos vllus præsumat eam admittere, sed potius abstineat à sacro faciēdo, aut si prorsus necesse sit sacrum facere, sibi ipsi Sacerdos respondeat & ministret; tanti est fœminam abesse à sacrificio etiam religiosam.

§. 19. Cauendum etiam Celebranti sub Missâ ab omni indecoro & absurdo capitis, oris, & reliqui corporis motu. 10. c. 29. q. 2. Soto in 4. dist. 13. q. 2.

§. 20. Cùm dicit celebrans *orems* ante *Aufer à nobis* extendit & iungit manus tantum, nec eueat manus, nec faciem in calum. Dicit enim *orems* alta voce ad huc inclinatus, & se erigens dicit submisse; *Aufer à nobis*. art. 5. ad. 17. Syluius 3. part. 9. 83. art. 5.

§. 21. Dicens *Deus tu conuersus*, &c. inclinat caput & humeros, non tamen profundè.

§. 22. In fine factæ confessionis seu à celebrante, seu à ministro nec celebrans, nec minister subiungit, *Deo gratias*, aut. *Amen*. vt quidam malè faciunt, antequam incipiant *Miserereatur*, &c. contra Rubricas.

TITVLVS IV.

De Introitu, Kyrie eleison, & gloria in excelsis.

1. **D**VM Celebrans dicit *Aufer à nobis, quæsumus Domine, iniquitates nostras: vt ad sancta sanctorum, puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.*

Iunctis

iunctis manibus ascendit ad medium Altaris, & ibi inclinatus, manibusque item iunctis super eo positus, ita ut digiti parui dumtaxat frontem seu medium anterioris partis tabulæ seu mensæ Altaris tangant, residuo manuum inter Altare & secretento, pollice dextro super sinistrum in modum crucis posito (quæ omnia semper obseruantur, cum manus iunctæ super Altare ponuntur) secretò dicit.

Oramus te Domine, per merita sanctorum tuorum, & cum dicit, quorum reliquie hic sunt, osculatur Altare in medio, manibus extensis æqualiter hinc inde super eo positus, & omnium sanctorum, ut indulgere digneris omnia peccata mea, Amen.

prædictus modus osculandi Altare semper seruetur quando osculatur Altare: sed post consecrationem pollices ab indicibus non disiunguntur. In omni etiam deosculatione siue Altaris, siue libri, siue alterius rei, non producit signum crucis pollice vel manu super id quod osculandum est.

2. Osculato Altari accedit ad cornu eius sinistrum, id est Epistolæ: ubi stans versus Altare, & producens à fronte ad pedus signum crucis, incipit intelligibili voce Introitum Missæ, & proficitur iunctis manibus.

INTROITVS.

Sedulino. *Salve sancta parens, enixa puerpera regem, qui cælum, terramque regit in secula seculorum.*

Psalmus.

Psal. 44. *Eruclauit cor meum verbum bonum: dico ego opera mea Regi.*

cum dicit, *Gloria Patri, &c.* tenens iunctas manus, caput inclinat versus Crucem.

Gloria:

De Introitu, Kyrie eleison, & Gloria. &c. 93

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui sancto: Sicut
erat in principio, & nunc, & semper, & in saecula,
saeculorum, Amen.

Cum repetit Introitum, non signat se ut prius: & eo
repetito, iunctis manibus ante pectus accedit ad
medium Altaris, ubi stans versus illud similiter
manibus iunctis, dicit eadem voce alternatim,
cum ministro.

S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison. M. Christe eleison.

S. Christe eleison. M. Christe eleison.

S. Kyrie eleison. M. Kyrie eleison.

S. Kyrie eleison.

Quod si minister, vel qui interfuit Celebranti
non respondeant, ipse solus novies dicit

3. Dicto ultimo Kyrie eleison, Sacerdos stans in
medio Altaris, & manus extendens, eleuanque
vsque ad humeros (quod in omni manuum ele-
vatione observatur) voce praedicta incipit, si di-
cendum sit.

Gloria in excelsis Deo.

cum dicit Deo, iungens manus, caput Cruci incli-
nat: quo erecto, stans iunctis manibus ante pec-
tus, prosequitur vsque ad finem.

*Et in terra pax hominis bonae voluntatis. Lau-
damus te, Benedicimus te, Adoramus te, caput
inclinat, Glorificamus te, Gratias agimus tibi:
caput inclinat, propter magnam gloriam
tuam. Domine Deus rex caelestis Deus pater Om-
nipotens, Domine Fili vnigenite Iesu Christe.
caput aliquantò profundius inclinat, Do-
mine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis
peccata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata
mundi,*

mundi, suscipe deprecationem nostram; caput inclinat. Qui sedes ad dextram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus sanctus. Tu solus Dominus, Tu solus altissimus, Iesu Christe, caput inclinat aliquantò profundius, Cum sancto Spiritu, seipsum signat à fronte ad pectus, interim absolvens, in gloria Dei patris Amē.

ANNO TATIONES.

§. 1. In oratione *Aufer à nobis &c.* non amplius dicitur, vt in antiquis Missalibus, *cunctas iniquitates* sed dempto *cunctas*.

§. 2. Cum dicit Celebrans Orationem *Oramus tu Domine*, manus sic ponat super Altare vt sex digiti, maiores simul iuncti mensæ Altaris innitantur, minorum vero extremitates frontem mensæ tangant, pollice dextro super sinistrum in modum crucis posito non tota manus iuncta Altari superponenda, sed iuxta Rubricam ne quidem digiti parui supra mensam Altaris ponendi, ideoque digiti auriculares siue parui extremitatibus solam tangere debent antependium, quod in similibus casibus obseruandum erit.

Gauantius
part. 2. Tit.
4. n. 1. lib. d.

§. 3. Vt celebrans aptè se inclinet, genuflectat, iuxta manus super Altare, ponat, paululum retrocedat ab Altari, & osculetur semper Altare non ad latera ipsius, aut corporalis, sed in medio vbi sunt Reliquiæ Sanctorum; vbi vero non sunt Reliquiæ Sanctorum (ex dispensatione Apostolica) omitti debent verba *quorum reliquæ hic sunt* eoque casu osculum Altaris fieri debet ad ea verba *indulgere digneris*.

Gauantius
loco cit. lib. f.

§. 4. In osculatione siue Altaris, siue libri, siue alterius rei nunquam producitur signum Crucis pollice vel manu super id quod osculandum est, quia Altare consecratum est, liber etiam & aliæ res, alijs de causis sanctificatæ.

Michael
Canedry p. 3.
c. 7. Tit. 4.
n. 2. nota 1.

§. 5. Aliqui se inclinant iterum Cruci post osculum Altaris, antequam accedant, ad cornu Epistolæ, sed hoc est superfluum. Epistolæ latus est propriè latus sinistrum Altaris: sicut latus Euangelij est latus dextrum.

Castaldus
Præf. Car.
lib. 2. sect. 8.
§. 21. n. 30

§. 6. Dicens introitum, aut alia in cornu Epistolæ dicenda, aduertet ne stet ferè in medio Altaris, aut plùs conuersus ad vnum quàm aliud latus, sed standum passum

III.

est vnum passum procerum à medio Altaris versâ facie directè versus tabulam Altaris, neque dum incipit legere Introitum proferat verba *In nomine Patrie.*

§. 7. Dum dicit in Introitu *Gloria Patri, &c.* non extendit & iungit manus, sed tenens eas iunctas conuertit & inclinât caput, non verò personam ad Crucem, quod in fine orationum & alia simili occasione diligenter obserua. neque etiam dum Introitum repetit, iterum sese signat, tale enim signum fit tantum ratione principij.

Gaudentius Part. 2. Tit. 4. n. 2. lit. i.

§. 8. Celebrans non debet incipere *Kyrie eleison* dum procedit à latere Epistolæ ad medium, sed iuxta Rubricam, cum iam est in medio, & factâ Altari prius reuerentiâ.

§. 9. Dum dicit *Gloria in excelsis* extendit & eleuat manus vsque ad humeros, non tamen eleuat oculos quod multi faciunt, præter Rubricam. hi enim gestus scilicet manus extendere, manus eleuare, oculos eleuare in cælum caput inclinare, vel etiam profundè inclinare, etiam si aliquando in Rubricis coniunguntur, frequentius tamen disiunguntur, & vel vnus ponitur vel alter, vel duo simul, vel plures, vel omnes, ad quod Sacerdos diligenter attendat, ne ex inaduertentia illos confundat.

§. 10. In sex locis Hymni Angelici celebrans caput inclinare debet, nimirum ad *Deo 2. Adoramus 3. Gratias agimus tibi 4. Iesu Christe 5. suscipe deprecationem nostram 6* iterum ad *Iesu Christe.*

§. 11. Peracto signo Crucis in fine Hymni Angelici celebrans facto sibi signo Crucis, cum dicit *Amen* iungit manus, easque iunctas tenet donec osculaturus erit Altare.

Gaudentius part. 2. tit. 4 n. 3. lit. p.

§. 12. Quamuis aliqui putent Sacerdotem qui in Missâ voluntariè quia fortè ob alias occupationes festinus est omittit *Gloria in excelsis*, vel *Credo* mortaliter peccare, nihilominus sine formidine, & absolutè docet Filiucius *tom. 1. tract. 5. c. 5. n. 155.* non mortaliter, sed venialiter ex paruitate materiæ peccare, sed nunquam tali se periculo exponat Sacerdos.

Diana tract. 14. resol. 59.

§. 13. Denique propter erroris casum qui in omni parte Missæ grauis, in Canone grauior, in ipsa verò consecratione grauissimus est, ex Missali aut tabella secretata omnia fideliter legat, nihil autem memoriter dicat, ob erroris periculum.

TITV-

capu
misereri
is Domi
caput in
m sancto
pectus,
ris Amē.

lius dici
ntates sed

ramus u
iti, ma
inorum
pollice
fio. non
at: Ru
Altaris
i extre
m, quod

ctat, laut
edat ab
a ipsius,
Sancto
(ex di
quorum
ri debet

ti, siue
is polli
a Altare
e causis

sculum
sed hoc
as fini
xtum,
pistolæ
ut plus
andum
passum